

ЗАТВЕРДЖЕНО
протокольним рішенням
Комісії з проведення оцінки
корупційних ризиків
№ 8 від 15.01.2019 р.

ЗВІТ
за результатами оцінки корупційних ризиків у діяльності
Державного підприємства «Стивідорна компанія «Ольвія»

За рівнем прояву корупційних ризиків Україна займає 6 місце в рейтингу країн світу (45% опитаних підприємств підтвердили випадки корупції), поступаючись лише таким країнам як Росія – (71%), Південна Африка – (62%), Кенія - (57%), Канада - (56%) та Мексика, де зафіксовано випадки корупції у діяльності 51% підприємств.

З випадками корупції та шахрайства регулярно у своїй діяльності зіштовхуються 50% респондентів у сфері фінансових послуг, 43% респондентів у сфері енергетики та гірничо-видобування, 40% респондентів у галузі зв'язку.

Статистика стверджує, що 51% корпоративних шахраїв здійснює понад 20 злочинів, перш ніж бути спійманими, а ще третина встигає здійснити понад 50 злочинів. У більшості випадків спіймати шахрая та довести його провину вдається (якщо взагалі вдається) через три роки, тоді як у 22% випадків виявити шахрая можливо більше ніж за десять років. *(Дані представлені у Всесвітньому огляді економічних злочинів).*

Корупція є однією із найнебезпечніших загроз правам людини, демократії, правопорядку, чесності та соціальній справедливості, вона перешкоджає економічному розвитку та загрожує належному і справедливому функціонуванню, як держави та суспільства в цілому, так і підприємствам, установам, організаціям. Тому, розв'язання проблеми корупції є одним із пріоритетних напрямків розвитку ДП «СК «Ольвія» (далі – підприємство).

З урахуванням Методології оцінювання корупційних ризиків у діяльності органів влади, затвердженої рішенням Національного агентства з питань запобігання корупції № 126 від 02.12.16 р., зареєстрованим в Міністерстві юстиції України за № 1718/29848 28.12.16 р., з метою забезпечення заходів щодо протидії корупції на підприємстві, додержання Антикорупційної програми ДП «СК «Ольвія», у 2018 році приймалися заходи з проведення оцінки корупційних ризиків в структурних підрозділах підприємства:

- відповідно до Положення про Комісію з проведення оцінки корупційних ризиків ДП «СК «Ольвія» (далі – Комісія), затвердженого Наказом № 110 від 10.05.17 р., розроблені заходи щодо активізації роботи з

оцінки корупційних ризиків шляхом безпосереднього спілкування з підлеглими працівниками та працівниками підрядних підприємств із застосуванням анкетування та інших методів отримання необхідної інформації про можливі в ДП «СК «Ольвія» корупційні ризики (Протокол № 4 від 19.04.18 р.);

- проведено анонімне опитування 230 працівників ДП «СК» Ольвія» (всіх категорій) з питань антикорупційної політики підприємства. З огляду на отриману інформацію Комісії було рекомендовано розглянути питання щодо внесення змін і доповнень до Карти корупційних ризиків підприємства, з урахуванням результатів анкетування (Рап. № 257-Р від 14.05.18 р.);

- Комісією було прийняте рішення додатково обговорити з працівниками підрозділів підприємства пропозиції щодо мінімізації наявних корупційних ризиків (Протокол № 5 від 16.05.18 р.);

- за результатами анонімного анкетування та додаткового обговорення Комісія затвердила внесення змін та доповнень до Карти корупційних ризиків ДП «СК «Ольвія» (Протокол № 6 від 05.06.18 р.), текст якої 05.06.18 р. розміщено на офіційному веб-сайті підприємства;

- у зв'язку з кадровими змінами Наказом № 373 від 01.10.18 р. внесені зміни щодо виключення трьох членів Комісії та включення до її складу трьох нових;

- Комісією в новому складі прийняте рішення щодо розробки нових форм проведення оцінки корупційних ризиків із застосуванням інтерв'ювання, анкетування (в тому числі анонімного), з використанням електронної пошти, мережі Інтернет, телефону тощо (Протокол № 7 від 17.10.18 р.).

Комісія проводила роботу щодо визначення об'єктів оцінки, джерел інформації та їх опрацювання на предмет наявності корупційних ризиків, їх попередньої ідентифікації та оцінки, визначення потенційних заходів щодо усунення корупційних ризиків.

Метою виявлення та оцінки корупційних ризиків було визначення конкретних процесів та ділових операцій в діяльності підприємства, при реалізації яких існує висока ймовірність скоєння працівниками підприємства корупційних правопорушень та/або правопорушень пов'язаних з корупцією.

Оцінка корупційних ризиків полягала у визначенні потенційних та реальних наслідків для певних сфер діяльності підприємства у разі недотримання його працівниками вимог антикорупційного законодавства.

Крім того, при оцінці корупційних ризиків визначалась ймовірність їх виникнення в діяльності в цілому підприємства так і його структурних підрозділів.

З урахуванням пріоритетності завдань, передбачених у діяльності підприємства, Комісією підготовлені структурно-наслідкові зв'язки між місцями виникнення, причинами та наслідками окремих корупційних ризиків (Таблиця 1) і пропозиції щодо способів антикорупційного контролю при ідентифікації корупційних ризиків (Таблиця 2).

Таблиця 1

Структурно-наслідкові зв'язки між місцями виникнення, причинами та наслідками окремих корупційних ризиків

Місце ідентифікації ризику	Причини утворення ризику	Наслідки ризику
1	2	3
Кадрова система	1) відсутність вимог щодо чіткої процедури добору кадрів	- вплив на конкурсні процедури з метою сприяння працевлаштуванню на роботу близьких осіб
	2) відсутність процедур оцінювання кадрів на надійність та лояльність до підприємства	- подання претендентами недостовірних відомостей при проходженні процедури прийому на роботу; - низька кваліфікація кадрів та поява негативно налаштованих неформальних лідерів в колективі;
	3) відсутність процедур встановлення професійного ризику за окремими категоріями персоналу	- прояви ненадійності та нелояльності в колективі; - порушення вимог роботи з конфіденційною інформацією.
	4) використання посадовою особою повноважень з метою негативного впливу на осіб щодо яких у неї неприязне ставлення;	- упереджене ставлення (звільнення, переведення на низькооплачувану роботу) викривачів фактів корупції; - провокування підлеглих з боку керівників структурних підрозділів підприємства на здійснення корупційних дій;
	5) використання посадовою особою повноважень з метою надання окремим особам переваг і привілеїв	- наявність у підпорядкуванні керівників структурних підрозділів підприємства близьких їм осіб
	6) відсутність процедури колективної матеріальної відповідальності за збереження активів підприємства	- зговір працівників щодо здійснення корупційних дій; - приховування корупційної поведінки членами колективу
Фінансово-економічна система	7) зловживання посадовими особами, що пов'язані з фінансовими операціями, своїми повноваженнями	- необґрунтовані зміни в ціновій політиці підприємства; - порушення платіжної дисципліни; - упередженість посадових осіб щодо своєчасності погашення окремих платежів;

		<ul style="list-style-type: none"> - фіктивне документальне підтвердження «незаконних операцій», зокрема ненаданих послуг, неотриманих товарів, невиконаних робіт юридичного характеру; - недотримання вимог суцільного документування операцій при переміщенні активів від одного підрозділу (матеріально відповідальної особи) до іншого; - виплата матеріальних заохочень окремим категоріям працюючих з метою подальшого повернення ними цих коштів готівкою
Система управління активами	8) зловживання посадовими особами при використанні та розпорядженні матеріальними ресурсами	<ul style="list-style-type: none"> - використання засобів комунікації, оргтехніки, Інтернет-ресурсів у власних цілях; - використання службових автомобілів в неробочий час та для власних потреб; - привласнення активів (крадіжки); - штучне заниження вартості майна, що підлягає списанню з метою його подальшого викупу
Система закупівель	9) участь у закупівлях пов'язаних осіб	<ul style="list-style-type: none"> - укладання договорів з компаніями, власники чи керівники яких мають родинні зв'язки з представниками тендерного комітету або служби адміністративно-господарського і технічного забезпечення; - розголошення конфіденційної інформації пов'язаній особі щодо здійснення тендерних процедур; - використання недостовірної фінансової інформації, наданої пов'язаною особою при лобюванні її в якості постачальника товарів, робіт, послуг
	10) зловживання членами тендерного комітету або працівниками служби адміністративно-господарського і технічного забезпечення своїми повноваженнями при виборі поставок та контрагентів	<ul style="list-style-type: none"> - умисне завищення ціни придбання запасів за домовленістю з контрагентом з метою отримання подальших «відкатів»; - неякісні поставки запасів, або невиправдане накопичення запасів, що не використовуються у виробництві; - прийняття пропозиції, або отримання неправомірної вигоди від потенційних контрагентів

Система по роботі з контрагентами	11) зловживання працівниками фінансових підрозділів або служби адміністративно-господарського і технічного забезпечення своїми повноваженнями при виборі клієнтів та встановленні взаєморозрахунків з ними	<ul style="list-style-type: none"> - умисне укриття окремих боржників та доведення термінів погашення їх платежів до стану неповоротної дебіторської заборгованості; - умисне заниження цін реалізації за домовленістю з контрагентом з метою отримання «відкатів»;
	12) участь у продажах пов'язаних осіб	<ul style="list-style-type: none"> - укладання договорів з компаніями, власники чи керівники яких мають родинні зв'язки з працівниками фінансових підрозділів або служби адміністративно-господарського і технічного забезпечення; - використання недостовірної фінансової інформації, наданої пов'язаною особою, при виборі покупця продукції та встановлення йому терміну відстрочки платежу; - наявність у складі дистриб'юторів фірм-посередників, що належать працівникам фінансових підрозділів або служби адміністративно-господарського і технічного забезпечення чи їх родичам
Система управління	13) зловживання своїми посадовими обов'язками при розпорядженні фінансами та матеріальними ресурсами	<ul style="list-style-type: none"> - створення підконтрольних посередницьких фірм зареєстрованих на друзів чи членів сім'ї, а також поставкою сировини чи обладнання; - використання «карманних» фінансових установ для виведення з обороту та переведення в готівку грошових коштів; - фіктивне документальне підтвердження «незаконних операцій» з метою маніпулювання показниками податкового кредиту та податкового зобов'язання з ПДВ; - виведення з обороту готівкових грошових коштів для формування «чорних кас» з метою подальшого їх використання при наданні хабарів посадовим особам для лобіювання бізнесу, отримання привілейованих умов участі в тендерах, тощо; - постановка на баланс підприємства з подальшим обслуговуванням основних засобів, якими користуються посадовці, що отримали їх в якості хабаря (автомобілів, іншого цінного майна тощо);

		- маніпулювання звітними показниками з метою введення в оману перевіряючі органи, контрагентів та працівників підприємства.
--	--	---

Таблиця 2

Пропозиції щодо способів антикорупційного контролю при ідентифікації корупційних ризиків

Види ризику	Способи антикорупційного контролю
1	2
Ризики, пов'язані зі зловживаннями посадовцями своїми посадовими обов'язками при розпорядженні фінансами та матеріальними ресурсами	<ol style="list-style-type: none"> 1) обмеження доступу до інформації; 2) непланова інвентаризація активів; 3) вибіркова документальна перевірка діяльності окремих посадових осіб; 4) анкетування колективу підприємства з метою ідентифікації корупційних ризиків; 5) використання коефіцієнтного аналізу для оцінювання достовірності фінансової звітності
Ризики спричинені конфліктом інтересів	<ol style="list-style-type: none"> 1) бліц-діагностика фінансового стану підприємства (контрагентів), за якими встановлено прострочення термінів погашення дебіторської заборгованості, чи термінів поставки товарів 2) оцінювання стану економічної надійності контрагентів, що лобіюються посадовими особами; 3) анкетування колективу підприємства з метою встановлення випадків використання посадовою особою повноважень для надання окремим підлеглим переваг і привілеїв
Кадрові ризики, пов'язані з: - відсутністю процедур оцінювання кадрів на надійність та лояльність до підприємства; - використання посадовою особою повноважень з метою негативного впливу на осіб щодо яких у неї неприязне ставлення, або спонукання до скоєння корупційних дій	<ol style="list-style-type: none"> 1) участь у атестації персоналу (перевірка на лояльність); 2) опитування свідків; 3) пошук документальних доказів; 4) проведення службових розслідувань щодо виявлених фактів порушення норм трудового законодавства; 5) інформування колективу підприємства про факти виявлення корупційних схем та випадків шахрайства
Ризики, спричинені зловживаннями посадовими особами, пов'язаними з	<ol style="list-style-type: none"> 1) використання методики оцінювання достовірності облікової інформації шляхом її порівняння з неофіційними даними;

<p>фінансовими операціями, своїми повноваженнями</p>	<p>2) непланова інвентаризація фінансових активів; 3) вибіркова документальна перевірка діяльності окремих посадових осіб; 4) фінансові внутрішні розслідування</p>
<p>Дискреційні повноваження та недостатня урегульованість процедур надання послуг і здійснення контрольно - наглядових функцій посадовими особами служби морської та внутрішньої безпеки</p>	<p>1) розробка окремих нормативних документів ДП СК «Ольвія», які повинні регламентувати такі функції та запровадження детального документування процесу ухвалення рішень; 2) проведення періодичного оцінювання якості й результативності діяльності, пов'язаної з виконанням таких функцій; 3) проведення профілактичних та контрольних заходів, у встановленому порядку; 4) облаштування (створення, дообладнання, модернізація) системами відеоспостереження і електронного контролю та керування доступом всіх транспортних і пішохідних контрольно-пропускних пунктів на територію підприємства</p>
<p>Людський фактор створює корупційну складову, зокрема через підробку підписів (віз) при підписанні (візуванні) документів без використання ЕЦП та через витік інформації з обмеженим доступом.</p>	<p>1) здійснення підписання (візування) документів з використанням ЕЦП та вжиття заходів щодо уникнення розголошення паролів на використання ЕЦП; 2) забезпечення контролю за доступом до інформації лише уповноваженими особами, забезпечення технічного захисту інформації та захист паролів доступу тощо, шляхом впровадження комплексної системи захисту інформації (програмно-апаратні комплекси)</p>

**Голова Комісії з проведення оцінки
корупційних ризиків державного підприємства
«Стивідорна компанія «Ольвія»**

С.П. Михайлов